

دبیرستان غیردولتی دخترانه فدک

تاریخ: ۹۹/۱۰/۳۰

نام و نام خانوادگی:

پایه: دهم انسانی

درس: علوم و فنون ادبی ۱

نام دبیر:

متن سؤالات

الف) تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی

۱. درستی و نادرستی هر یک از جملات زیر را مشخص کنید: (درست یا نادرست) (۱) نمره

الف) فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی به خط میخی نوشته شده است.

ب) منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زبیران»، هر دو اصل پهلوی دارند.

ج) فارسی باستان، زبان رایج در دوره اشکانیان است.

د) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است.

۲. جاهای خالی را پر کنید: (۰/۵) نمره

الف) رایج‌ترین انواع شعر پارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، شعر حماسی، مدحی و.....بود.

ب) هر چیزی که ذهن ما را به پویایی درآورد.....است.

۳. هر کدام از جملات داخل جدول، مربوط به یکی از واژه‌های زیر است و آن را توضیح می‌دهد؛ واژه درستی را که مربوط به

توضیحات جدول است، مقابل آن قرار دهید. (۲) نمره

(فردوسی / رودکی / کسایی مروزی / ابوعلی بلعمی)

	پدر شعر فارسی
	حماسه ملی و شعر حماسی با این شاعر به اوج رسید
	سراینده قصیده تمام و کمال با موضوع حکمی و اندرزی
	کتاب «تاریخ الرسل و الملوک» را به زبان فارسی برگرداند

۴. مورد درست داخل کمانک را انتخاب کنید: (۰/۵) نمره

الف) بررسی کاربردهای دستور تاریخی مربوط به قلمرو (ادبی/زبانی) است.

ب) تعیین قالب شعر و آرایه‌های ادبی مربوط به قلمرو (زبانی/ادبی) است.

متن سؤالات

۵. چرا در ایران پیش از اسلام، آثار ادبی پهلوی به کتابت (نگارش) درنیامده بود؟ (۵/۰) نمره

۶. دو ویژگی شعر فارسی را در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم بنویسید: (۵/۰) نمره

ب) موسیقی شعر

۷. جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید: (۱) نمره

الف) پس از عاطفه، مهم‌ترین و مؤثرترین عامل در شعر، است.

ب) اساسی‌ترین عامل پیدایی شعر، است.

ج) نخستین گام مؤثر در رویارویی با متن است.

د) توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن، سبب کشف، می‌شود.

۸. هر یک از شعرهای زیر، به کدام یک از لحن‌های نام برده شده مربوط می‌باشد؟ لحن‌ها (حماسی/ اندوه‌بار/ رسمی و

اندرزگونه/ شادی و نشاط). لحن شعر را مقابل آن بنویسید: (۲) نمره

الف) برآمد خروش سپاه از دو روی/ جهان شد پر از مردم جنگجوی:

ب) شکر کند چرخ فلک، از مَلِک و مَلِک و مَلِک/ کز گرم و بخشش او روشن و بخشنده شدم:

ج) برگزین از کارها پاکیزگی و خوی نیک/ کز همه دنیا گزین خلق دنیا این گزید:

د) زین درد، خون گریست سپهر و ستاره هم/ خون گشت، قلب لعل و دل سنگ خاره هم:

۹. کوچک‌ترین واحد آوایی زبان است که به دو دسته صامت‌ها و تقسیم می‌شود. (۵/۰) نمره

۱۰. واژه «سیب» را با علامت هجایی نشان دهید: (۲۵/۰) نمره

۱۱. صامت‌ها و مصوّت‌های واژه «کتاب» را بنویسید: صامت‌ها..... / مصوّت‌ها..... (۱) نمره

۱۲. در کدام گزینه «و» صامت است؟ (۲۵/۰) نمره

د) وصال

ج) شور

ب) دوست

الف) نور

۱۳. علت اینکه آدمی شعر را بیشتر از نثر می خواند چیست؟ (۰/۵)

پ) زیبایی شناسی

۱۴. در بیت «در دل، چگونه یاد تو می میرد/ یاد تو یاد عشق نخستین است»، تکرار کدام واژه در پدید آمدن آرایه «واژه آرایه» مؤثر بوده است؟ (۰/۵)

۱۵. در کدام بیت زیر آرایه «واج آرایه» محسوس تر است؟ (۰/۵)

الف) «خیزید و خز آرید که هنگام خزان است/ باد خنک از جانب خوارزم وزان است»

ب) «خواب نوشین بامداد رحیل/ بازدارد پیاده را ز سبیل»

۱۶. چرا واژه های مشخص شده در بیت زیر نمی توانند نمونه مناسبی برای آرایه «واژه آرایه» باشند؟ (۰/۵)

«گلاب است گویی به جویش روان/ همی شاد گردد ز بویش روان»

۱۷. مورد درست داخل کمانک را انتخاب کنید: (۰/۵) نمره

الف) شکل نوشتاری واج را (حرف/ واژه) می نامند.

ب) آرایه واج آرایه از تکرار (واج/ واژه) پدید می آید.

۱۸. در مصرع زیر، چند مصوت کوتاه وجود دارد؟ آن ها را مشخص کنید: (۱) نمره

«تا رنج تحمل نکنی، گنج نبینی»

۱۹. صامت ها و مصوت های مصراع اول بیت زیر را مشخص کنید: (۱) نمره

«نشاید که خوبان به صحرا روند/ همه گس شناسند و هر جا روند»

۲۰. درباره تأثیر «وزن» در شعر، توضیح دهید: (۱) نمره

limoonad
Education For All

ت) کالبدشکافی شعر و نثر

۲۱. با توجه به شعر زیر، به سؤالات پاسخ دهید: (۱/۵) نمره

«هر که زین گلشن، لبی خندان تر از گل بایدش / خاطری فارغ ز عالم چون توکل بایدش

خُرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست / جبهه‌ واکرده‌ای پیوسته چون گل بایدش

هر که می‌خواهد که از سنجیده‌گفتاران شود / بر زبان، بند گرانی از تأمل بایدش

صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید / دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدش

قطره‌ آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار آبر، تا دریا تنزل بایدش» (صائب تبریزی)

الف) در شعر بالا آرایه تشبیه را بیابید و ارکان تشبیه را نیز مشخص کنید:

ب) یک نمونه «مَثَل» در شعر بالا بیابید و آن را بنویسید:

ج) دو قلمرو ادبی دیگر (آرایه‌ مراعات نظیر و آرایه‌ تشخیص) را در شعر بالا شناسایی کنید و اینجا بنویسید:

۲۲. در عبارت زیر، دو ویژگی زبانی را استخراج کنید: (۱) نمره

«شنیدم که خلیفه‌ای خوابی دید، بر آن جمله که پنداشتی که همه‌ دندان‌های او بیرون افتادی به یک بار. بامداد، خوابگزاری

را بخواند و پرسید که: تعبیر این خواب چیست؟» (قابوس‌نامه)

متن سؤالات

۲۳. متن زیر را بخوانید و بنویسید هر یک از موارد مشخص شده، مربوط به کدام قلمرو است؟ (قلمرو ادبی، زبانی و فکری)

«من دنیا را بدان چاه پُر آفت مانند کردم و موشان سیاه و سپید و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است و چشیدن شهد و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن اندک و رنج آن بسیار است.» «کلیله و دمنه» (۱) نمره

الف) جمع کلمه «موش» با نشانه جمع «ان»: قلمرو.....

ب) آرایه تضاد میان واژه‌های «سیاه و سپید» و «شهد و شیرینی»: قلمرو.....

ج) نگرش منفی به خوشی‌های مادی و زودگذر: قلمرو.....

د) بهره‌گیری از «تمثیل» برای بیان مفهوم غفلت انسان: قلمرو.....

۲۴. در شعر زیر دو ویژگی زبانی را بیابید و بنویسید: (۱) نمره

«به دام افتاد روباهی سحرگاه / به روبه‌بازی اندیشید در راه

که گر صیاد بیند هم‌چنینم / دهد حالی به گازر پوستینم

پس آن‌گه، مُرده کرد او خویشان را / ز بیم جان، فروافکند تن را

چو صیاد آمد، او را مُرده پنداشت / نمی‌یارسد روبه را کم انگاشت» (الهی نامه / عطار نیشابوری)

پیروز باشید / کورش نیا